

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 348 /2010
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Δ' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 16^{ης} Νοεμβρίου 2010

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ
Μέλη: Ανδρέας Φυτράκης, Ιωάννης Τρίαντος, Στέφανος Δέτσης,
Αφροδίτη Κουτούκη, Γεώργιος Ανδρέου
Νομικοί Σύμβουλοι
Εισηγήτρια: Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 199773/2761/12.7.2010 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος (Τμήμα Νομικών Υποθέσεων)

Περίληψη ερωτήματος: α) Εάν η συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς μεταξύ Ελλ. Δημοσίου και κληρονόμων Δ.. Κ..., για την οποία εκδόθηκε το υπ' αριθ. 1781/1970 πρακτικό του Β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που εγκρίθηκε με το από 16-7-1970 επισημειωματική πράξη του Υπουργού Οικονομικών και σε εκτέλεση του οποίου συντάχθηκε το υπ' αρ. 2681/11.8.1977 συμβόλαιο «Συμβιβαστική Επίλυση ενδίκου διαφοράς. Καθορισμός ορίων και αναγνώρισης εμπραγμάτων δικαιωμάτων», αποτελεί συμβιβαστική πράξη κατά τα προβλεπόμενα στο αρθ. 10 εδ. ΙΙΙ' περ. β. του Ν.3208/2003.

β) Εάν με την πράξη αυτή περιήλθε, κατά τις διατάξεις του ως άνω άρθρου του ίδιου νόμου, στους αναφερομένους στο συμβόλαιο κληρονόμους Δ... Κ... η έκταση των 86.500 στρ.και το Δημόσιο απώλεσε την δυνατότητα να προβάλει δικαίωμα κυριότητας σ' αυτήν.

1

Επί του ως άνω ερωτήματος το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το ως άνω έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδεύοντα τούτο έγγραφα στοιχεία προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

Οι Α.. Κ , Ε... Μ.... και Μ.... Κ....., κληρονόμοι του Δ Κ..., με την από 30-8-1952 αγωγή περί νομής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που άσκησαν στο Πρωτοδικείο Αθήνας, ζήτησαν να αναγνωρισθούν νομείς και κάτοχοι του κτήματος που περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 1482/1930 αγοραπωλητήριο συμβόλαιο του Συμβ/φου Αθηνών Σ.Γ.... , συνολικής έκτασης 3315 περίπου στρεμμάτων.

Το εν λόγω κτήμα βρίσκεται στη Ραφήνα Αττικής και έχει διαχωρισθεί με το από 18.5.1927 πρωτόκολλο οριστικού διαχωρισμού από το αγρόκτημα «Ραφήνας» που απαλλοτριώθηκε αναγκαστικώς προς αποκατάσταση των αγροτών προσφύγων και γηγενών ακτημόνων καλλιεργητών με την από 31.5.1923 Συντακτική Απόφαση της Επαναστάσεως 1922 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 295/31.8.1923.

Οι ως άνω ενάγοντες με την αγωγή τους ισχυρίστηκαν ότι το Ελληνικό Δημόσιο αυθαιρέτως και παρανόμως στις 17.2.1952 τοποθέτησε νέα ορόσημα σε τμήμα του αγροκτήματός του και τους απέβαλε διοικητικώς από έκταση 150 περίπου στρεμ., (ήτοι 100 στρεμμάτων δασοσκεπούς έκτασης και 50 στρεμμάτων αγρού), με πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, εγκαθιστώντας στην έκταση αυτή την Κοινότητα Ραφήνας.

Ισχυρίστηκαν επίσης οι ενάγοντες ότι με το από 18.5.1927 πρωτόκολλο οριστικού διαχωρισμού, το αγορασθέν από τον δικαιοπάροχο του Δ... Κ.. κτήμα δασικής εκτάσεως 3315 περίπου στρεμμάτων βρίσκεται στο δυτικό μέρος του απαλλοτριωθέντος κτήματος και έχει διαχωρισθεί από αυτό καθώς επίσης ότι η εδαφική λωρίδα των 150 στρεμμάτων, για την οποία άσκησαν και την αγωγή τους περιλαμβάνεται στη μεγαλύτερη έκταση που αγόρασε ο Δ.. Κ.. δεν περιλαμβάνεται όμως στην υπέρ των προσφύγων απαλλοτριωθείσα .

Στην ανοιγείσα με την από 30.8.1952 αγωγή δίκη παρενέβη προσθέτως υπέρ του Ελλ. Δημοσίου και χάριν των αγροτών προσφύγων

2

υπέρ των οποίων είχε γίνει η απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας Γ.Σ η κοινότητα Ραφήνας.

Πριν τη συζήτηση της αγωγής και της πρόσθετης παρέμβασης έγινε απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς και στις 15.2.1954 μετέβησαν κατόπιν προσκλήσεως της Δ/σης Γεωργίας (Τμήμα Εποικισμού) επί τόπου οι ενδιαφερόμενοι μαζί με τον υπάλληλο της Τοπογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας Τοπογράφο Μηχανικό Σ.Σ... προς εξέταση της υπόθεσης. Ο ως άνω τοπογράφος μηχανικός συνέταξε το από 9.4.1954 σχεδιάγραμμα μαζί με έκθεση, που υπέβαλε στην Τοπογραφική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας στην οποία ανέφερε ότι προέβη σε αποτύπωση και καταμέτρηση της επίδικης έκτασης, ανερχόμενης σε 202 στρεμ. και 250 μέτρα πρότεινε δε συμβιβαστική επίλυση με την οποία τέθηκε ως οριογραμμή του πρωτοκόλλου οριστικού διαχωρισμού, η αναφερόμενη στο σχετικό σχεδιάγραμμα, έτσι ώστε να παραμείνει, με τη συμβιβαστική αυτή λύση, από την επίδικο έκταση των 202 στρ. και 250, έκταση 115 στρ. και 320 μέτρων στο Ελληνικό Δημόσιο.

Η ως άνω συμβιβαστική λύση δεν έγινε αποδεκτή από τους διαδίκους και έτσι συζητήθηκε στις 1.4.1955 η αγωγή και η παρέμβαση. Το Ελληνικό Δημόσιο με τις προτάσεις του αρνήθηκε την αγωγή και ισχυρίσθηκε ότι η επίδικη έκταση περιέχεται στην αναγκαστικώς απαλλοτριωθείσα, με την από 31-8-1923 απόφαση της Επανάστασης, έκταση, ότι η απαλλοτρίωση συντελέσθηκε από τη δημοσίευση της απόφασης απαλλοτρίωσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (31.8.1923), και ότι η έκταση αυτή κατελήφθη έκτοτε από το Δημόσιο και ότι ο Δ Κ. και οι κληρονόμοι του παρανόμως επεκτάθηκαν και κατέλαβαν την έκταση των 202 στρ και 250 μέτρων και ζήτησε την απόρριψη της αγωγής. Τους ίδιους ισχυρισμούς προέβαλε και η κοινότητα Ραφήνας.

Μετά τη συζήτηση εκδόθηκε η υπ' αρ. 7558/55 προδικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου Αθήνας και διέταξε αποδείξεις, παραλλήλως δε και πραγματογνωμοσύνη διεξακτέα από το Νομομηχανικό της Τοπογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας Γ.Κ..., ο οποίος στην υποβληθείσα από 5.2.1957 έκθεση πραγματογνωμοσύνης ανέφερε ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί επακριβώς τη γραμμή οριστικού διαχωρισμού στη περιοχή της επίδικης εκτάσεως και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αποφανθεί εάν αυτή και

3

κατά ποιο ποσοστό περιλαμβάνεται στην εξαιρεθείσα της απαλλοτριώσεως υπέρ του Γ.Σ... έκταση ή εάν αυτή αποτελεί τμήμα της υπέρ των προσφύγων Ραφήνας απαλλοτριωθείσας έκτασης.

Στο σημείο αυτό της δίκης οι κληρονόμοι του Δ.Κ.. με τις από 12/4/1966, 12/10/1966 και 6/9/1967 αιτήσεις δηλώσεώς τους, που υπέβαλαν προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και το Υπουργείο Γεωργίας πρότειναν την κατάργηση της δίκης και την επίλυση της διαφοράς βάσει της προταθείσας ,με το συνταγέν την 9/4/1954 από τον τοπογράφο μηχανικό της τοπογραφικής υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας Σ.Σ..., σχεδιαγράμμα και τη συνοδεύουσα τούτο έκθεση, λύσης και της όμοιας από 11-8-1967 πρότασης που υπεβλήθη δια σχεδιαγράμματος του Μηχανικού του Υπουργείου Γεωργίας Γ.. Μ.. , ο οποίος κατόπιν εντολής του Υπουργείου εφαρμόσας επί του εδάφους τα σταθερά σημεία, τοποθέτησε και αυτός την οριογραμμή στα ίδια σημεία που την είχε τοποθετήσει και ο Σ.Σ..., η οποία χώριζε την απαλλοτριωθείσα έκταση που ανήκε στο Δημόσιο από αυτήν που εξαιρέθηκε της απαλλοτριώσεως. Τη λύση αυτή αποδέχτηκε τόσο η Δ/ση Εποικισμού του Υπουργείου Γεωργίας, με τα υπ' αρ. Β/23725/66, Ε.10873/18.4.68 έγγραφα της προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους όσο και η Κοινότητα Ραφήνας, η οποία υιοθέτησε συναίνεσε και αποδέχθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 19375/30.4.1966 από 15.4.1966 δήλωση της σε συνδυασμό με τις υπ' αρ. 81/1965 και 93/1968 αποφάσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου Ραφήνας νομίμως εγκεκριμένες με τις υπ' αρ. 66583/4.11.65 και 1911/18.10.1968 αντιστοίχως αποφάσεις του Νομάρχη Αττικής.

Εν συνεχεία η όλη υπόθεση ήχθη ενώπιον του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για να γνωμοδοτήσει επί των ανωτέρω αιτήσεων και της συμβιβαστικής επιλύσεως της υπό κρίση διαφοράς.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους εξέδωσε το υπ' αρ. 1721/20-5- 1970 Πρακτικό του Β' Τμήματος αυτού, το οποίο εγκρίθηκε από τον Υπουργό των Οικονομικών με τη σχετική επισημειωματική πράξη σε αυτό. Το ανωτέρω πρακτικό αποδέχτηκαν ανεπιφύλακτα οι ενάγοντες παραιτούμενοι αφενός μεν από την από 30-8-1952 αγωγή τους περί νομής κατά του Ελληνικού Δημοσίου(από το δικόγραφο και το δικαίωμα) και αφετέρου από κάθε άλλη αξίωση τους κατά αυτού.

Σε εκτέλεση του ως άνω πρακτικού συντάχθηκε το υπ αριθ. 2681/11.8.1977 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Χαλανδρίου Ευγενίας Μπούρα-Παπανδρέου «ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΙΣ ΕΝΔΙΚΟΥ ΔΙΑΦΟΡΑΣ. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ», στο οποίο περιγράφεται το ως άνω ιστορικό και με το οποίο αναγνωρίσθηκε ότι έκταση 86.500 στρεμμάτων, όπως εκεί περιγράφεται, περιλαμβάνεται στην έκταση που εξαιρέθηκε της απαλλοτρίωσης υπέρ Γ. Σκουζέ, απώτερου δικαιοπαρόχου των κληρονόμων Κουζά.

Στο προαναφερθέν υπ αριθ 1721/20-5-1970 Πρακτικό του Β' Τμήματος του ΝΣΚ, το έχει περιληφθεί αυτούσιο στο παραπάνω συμβόλαιο αναφέρονται επί λέξει τα εξής:

“ Εισαγομένης υπό κρίσιν του Συμβουλίου της ως άνω υποθέσεως, ο εισηγητής αναφέρεται εις την εν τω υπ' αριθμ. 32727 φακέλλω έγγραφον πρότασιν του (προσηρτημένην τω παρόντι εν αντιπεφωνημένω αντιγράφω) ην και αναπτύσσει προφορικώς. Ακολουθησάσης δε συζητήσεως μεταξύ των μελών συνεφώνησαν άπαντα προς το περιεχόμενο ταύτης. Κατά συνέπεια το Συμβούλιο γνωμοδότησε ομοφώνως υπέρ της συμβιβαστικής επιλύσεως της μετά των Α.Δ... Κ... κλπ ως και της εν Ραφήνα Αττικής εδρευούσης Ομωνύμου Κοινότητος νομίμως εκπροσωπούμενης υφισταμένης ενδίκου διαφοράς επί τω τέλει όπως γίνει αποδεκτή ή δια της από 9/4/54 εκθέσεως τοπογράφου μηχανικού Σ.Σ.. προταθείσα συμβιβαστική λύσις και βάσει του συνημμένου αυτή διαγράμματος, υπογραφομένου του σχετικού συμβολαίου μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου αφ' ενός εκπροσωπούμενου νομίμως, των αιτούντων αφ' ετέρου και της Κοινότητος Ραφήνας ως εκ τρίτου συμβαλλομένης, εκπροσωπούμενης υπό του κ. Προέδρου αυτής, ούτως ώστε να περιέλθουν εκ της επιδίκου εκτάσεως των 202 στρεμμάτων και 183 μέτρων κατά νεωτέραν καταμέτρησιν εις την ρηθείσαν ως άνω έκθεσιν και σχεδιάγραμμα επακριβώς προσδιοριζομένη έκτασις των 115.258 μέτρων τετραγωνικών κατά νεωτέραν καταμέτρησιν εις το μεν Ελληνικό Δημόσιο κατά κυριότητα, εις δε την Κοινότητα Ραφήνας κατά νομή, κατοχή και διαχείριση και δη 25 στρέμματα ήδη από του 1955 διανεμηθέντα εις τους εν τω ιστορικό κληρούχους και 90 στρέμματα και 258 μέτρα ήδη αποδιδόμενα εις το Δημόσιον. Η υπόλοιπος δε έκτασις εκ στρεμμάτων 86 και μέτρων 930 να περιέλθη εις τους ως άνω

είρηται αιτούντας αναγνωριζομένης υπό των συμβληθησομένων μερών και της γραμμής οριοθετήσεως της τεθείσης αρχικώς μεν υπό του τοπογράφου μηχανικού Σ.Σ.. εις το από 9/4/1954 σχεδιάγραμμα δι' ερυθράς μελάνης υπό τους αριθμούς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 47, 48, 49, 20, 21, 22, 23, 24, 25 και 53 προσφάτως δε δια του από 11/8/67 σχεδιαγράμματος του τοπογράφου μηχανικού Γ. Μ... εις τα αυτά σημεία δια τοποθετήσεως και σταθερών τοιμεντένιων πασσάλων και επί τη δηλώσει των αιτούντων ότι θέλουσιν αποδεχθή ανεπιφυλάκτως τη γνωμοδότησιν του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους παραιτούμενοι το μεν της από 30/8/52 αγωγής των περί νομής κατά του Ελληνικού Δημοσίου ως δικογράφου και δικαιώματος το δε πάσης ετέρας κατά του Ελληνικού Δημοσίου αξιώσεως των εκ της εν τη ως άνω αγωγή των αναφερομένης αιτίας και τερματισθή οριστικώς και αμετακλήτως ο ανοιγείς δικαστικός αγώνας. ”.

Στη συνέχεια, το έτος 2001 οι εξωραϊστικοί σύλλογοι της περιοχής Περιβολάκια Ραφήνας με την από 19.3.2001 αίτησή τους υπέβαλαν ερώτημα σχετικά με το εάν με το ανωτέρω συμβόλαιο θεωρείται λελυμένο του ιδιοκτησιακό έναντι του Δημοσίου. Σχετικά με το ως ανω συμβόλαιο η ερωτώσα υπηρεσία στο υπ αριθ 67899/2469/10.10.1994 έγγραφό της, είχε διατυπώσει την άποψη ότι: «Όσον αφορά το θέμα του αριθ. 2681/11.8.1977 συμβιβαστικού συμβολαίου, εάν υπήρχε τυπικά η δυνατότητα να κριθεί από τη Διοίκηση, πέραν του ότι αυτό μνημονεύτηκε στην έφεση της κας Μαντζουράνη ενώπιον του Πολ. Πρωτοδικείου και παρ' όλ' αυτά δεν λήφθηκε υπόψιν από το δικαστήριο, μ' αυτό έγινε δεκτό απλώς από το Δημόσιο ότι μέρος της επίδικης έκτασης που αποτέλεσε αντικείμενο του συμβιβασμού περιλαμβανόταν στην έκταση που εξαιρέθηκε της απαλλοτριώσεως υπέρ του Γ.Σ., χωρίς όμως αυτό να σημαίνει αναγνώριση κυριότητας και επίλυση του ιδιοκτησιακού της καθόσον για τις εξαιρεθείσες υπέρ των ιδιοκτητών δασικές εκτάσεις στη διαδικασία των απαλλοτριώσεων δεν θεωρείται λυμένο το ιδιοκτησιακό τους εάν δεν αναγνωρίζονται προηγουμένως ή και μεταγενέστερα αυτές ως ιδιωτικές με έναν από τους νόμιμους τρόπους (διοικητικά ή δικαστικά) αναγνωρίσεως».

Κατόπιν των ανωτέρω και με αφορμή την από 19-2-2010 νέα αίτηση των εξωραϊστικών συλλόγων περιοχής Περιβολάκια Ραφήνας, η Δ/ση

6

Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος υπέβαλε τα προαναφερθέντα ερωτήματα.

Επί των ως άνω ερωτημάτων το Δ' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε ως ακολούθως:

II. Επί του πρώτου (α) ερωτήματος

A) Στο αρθ. 10 του Ν.3208/03 ορίζονται τα εξής:

«Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εν γένει εκτάσεις που:

I. Αναγνωρίστηκαν:

α) Με την διαδικασία του νόμου από 17/29 Νοεμβρίου 136 «Περί ιδιωτικών δασών», β) Με τις διατάξεις του Ν. ΑΧΝ'14.1.1888 « Περί διακρίσεως και οροθεσίας των δασών»..... γ) Με αμετάκλητες αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων..... κλπ

II. Παραχωρήθηκαν κατά κυριότητα:

α) Με τις διατάξεις των νόμων ΤΣΤΕ'16-10-1856..... β)..... ε) Με τις διατάξεις του Ν 998/79 και του Ν 1734/1987, καθώς και άλλων διατάξεων της δασικής νομοθεσίας.

III περιήλθαν :

α) Στους υπερθεματιστές, μετά από κατακυρωτικές εκθέσεις δημοσίων αναγκαστικών πλειστηριασμών.....

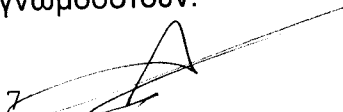
β) Σε τρίτους βάσει συμβιβαστικών πράξεων με το Ελληνικό Δημόσιο, κατά τη διαδικασία του αρθ. 39 του Ν.1884/90 όπως αυτό τροποποιήθηκε με το αρθ. 14 του Ν.2227/94.

γ)..... κλπ»

B) Στο αρθ. 39 παρ. 1 και 3 του Ν.1884/1990 όπως αντικαταστάθηκε με το αρθ. 14 παρ. 1 του Ν.2227/94 ορίζεται ότι :

1. Ανασυνιστάται το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) ως ενιαία ανώτατη του Κράτους αρχή υπαγόμενο στο Υπουργό Οικονομικών και διεπόμενο από τις μέχρι της καταργήσεως του ισχύουσες διατάξεις, οι οποίες επαναφέρονται σε ισχύ, εκτός από το αρθ. 5 παρ. 2 εδ. γ, 20, 21, 23, 24 παρ. 1 και 29 παρ. 2 του β.δ 6/1961.

3. «Οι Επιτροπές του αρθ. 15 του π.δ. 671/1982 διατηρούνται σε ισχύ και οι αρμοδιότητές τους είναι να γνωμοδοτούν:

α. Στις δικαστικές υποθέσεις για την αποδοχή αποφάσεων και για την άσκηση ή παραίτηση από ένδικα μέσα κατ' αυτών, β) στις εξώδικες διαφορές μέχρι του ποσού της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Πρωτοδικείου και γ) σε ερωτήματα της διοικήσεως....»

Γ. Πριν το έτος 1982, η δυνατότητα συμβιβασμού εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου εξαρτιόταν από την τήρηση των προϋποθέσεων που όριζαν αρχικά τα αρθ. 34, 35, 36 του Κώδικος Νόμων περί δικών του Δημοσίου (Δ/μα 26.6/10.7.1944 και ακολούθως τα αρθ. 4 και 5 του ΒΔ 6/2.1.1961 «Περί Οργανισμού του ΝΣΚ».

Στο αρθ. 35 του Κώδικα Νόμων Δικών Δημοσίου ορίζονταν ότι:

1. Πάσα αναγνώρισις ή οιαδήποτε συμβιβαστική λύσις των εν των προηγουμένω άρθρω διαφορών, γενομένη άνευ της ομοφώνου γνωμοδοτήσεως του Νομικού Συμβουλίου, είναι αυτοδίκαιως άκυρος, τα δε συνεπεία τοιαύτης παρά του Δημοσίου ή από της περιουσίας του Εκκλησιαστικού Ταμείου καταβληθέντα αποδίδονται.

2. Της ανωτέρω διατάξεως η έννοια είναι ότι αναγνωρισθείσης άπαξ υπό του Νομικού Συμβουλίου αξιώσεως τινος κατά του Δημοσίου και εν γένει συμβιβαστικής λύσεως διαφοράς ή καταργήσεως δίκης, εγκριθείσης δε της τοιαύτης αναγνωριστικής γνωμοδοτήσεως και υπό του Υπουργού και συνταχθέντος του οικείου συμβουλίου, ουδείς πλέον έλεγχος δύναται ν' ασκηθῆ (ν.ΑΚΑ'1882 αρθρ. 4, «Β.Δ 8/13 Νοεμ. 1918 αρθρ. 50» και Ν.4975/1931 αρθρ. 12).

Στο δε αρθ. 4 και 5 του Β.Δ 6/1961, που επανήλθαν σε ισχύ, ορίζονταν τα εξής:

Γνωμοδοτήσεις

Άρθρον 4. -1. Αι γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου περί καταργήσεως δίκης, συμβιβασμού, αναγνωρίσεως απαιτήσεως, διαλύσεως συμβάσεων, παραιτήσεως από αγωγής ή ενδίκου μέσου, αποδοχής δικαστικών αποφάσεων και πορείας δίκης εκδίδονται κατά πλειοψηφίαν επικρατούσης εν ισοψηφία της ψήφου του προέδρου.

2. Αι γνωμοδοτήσεις επί θεμάτων της προηγουμένης παραγράφου, εξαιρουμένης της πορείας δίκης, ουδεμίαν έχουσιν ισχύν ουδ' εκτελούνται

άνευ εγκρίσεως του Υπουργού Οικονομικών, δυναμένου να τροποποιή τους όρους αυτών επωφελέστερον μόνο δια το Δημόσιον.

Αρμοδιότητες τμημάτων και ολομελείας

Άρθρον 5. -1. Τα τμήματα του Νομικού Συμβουλίου 1) γνωμοδοτούσι περί: α) καταργήσεως δίκης, β) συμβιβασμού, γ) αναγνωρίσεως απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, δ) λύσεως συμβάσεων, ε) παραιτήσεως από αγωγής ή ενδίκου μέσου, στ) αποδοχής δικαστικών αποφάσεων, ζ).....»

Δ. Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγονται τα ακόλουθα:

Με την επίμαχη διάταξη του αρθ 10 του Ν 3208/2003, το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εκτάσεις, οι οποίες περιήλθαν σε τρίτους με συμβιβαστικές πράξεις του Δημοσίου, που καταρτίστηκαν με την διαδικασία του αρθ 39 του Ν 1884/1990, (όπως αυτό τροποποιήθηκε με το αρθ 14 του Ν 2227/94). Με την διάταξη του τελευταίου ως άνω νόμου ανασυστάθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, (το οποίο είχε καταργηθεί με το αρθ 10 του Ν 1256/1982), διεπόμενο εφεξής από τις μέχρι της καταργήσεως του ισχύουσες διατάξεις, οι οποίες επανήλθαν με το νόμο αυτό σε ισχύ. Οι διατάξεις αυτές παρείχαν στο Ν.Σ.Κ την δυνατότητα κατάρτισης συμβιβασμών, με την τήρηση διαδικασίας που προέβλεπε μεταξύ άλλων την έκδοση γνωμοδότησης του Ν.ΣΚ και την έγκρισή της από τον Υπουργό Οικονομικών στον οποίο υποβαλλόταν, άλλως ο συμβιβασμός ήταν άκυρος, επιφυλασσομένης πάντως μετά την ισχύ του νδ 321/69 της διατάξεως του αρθ. 83 αυτού, σύμφωνα με την οποία «συμβάσεις δια των οποίων δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου δεν δύνανται να συνομολογηθούν εφόσον δεν προβλέπονται υπό γενικών ή ειδικών διατάξεων».

Ενόψει των ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, εφόσον με την επίμαχη διάταξη του Ν 1880/94 , γίνεται αναφορά στις προισχύσασες διατάξεις του β.δ 6/1961, οι οποίες επαναφέρονται σε ισχύ, (εκτός αυτών του αρθ 5 παρ 2 εδ γ, 20,21,23,24 παρ 1 και 29 παρ 2.), οι συμβιβασμοί που καταρτίστηκαν πριν την ισχύ του Ν 1884/90, με τις διατάξεις του β.δ/τος 6/1961, εμπίπτουν στην έννοια της συμβιβαστικής πράξης, που απαιτεί το αρθ 10 του Ν 3208/2003, για την εφαρμογή του.

III. Επί του δευτέρου (β) ερωτήματος, διετυπώθηκαν τρεις (3) γνώμες:

Η πρώτη γνώμη διατυπώθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους Ιωάννη Τρίαντο, Αφροδίτη Κουτούκη και Γεώργιο Ανδρέου (ψήφοι 3). Με αυτήν συντάχθηκε και η εισηγήτρια, Πάρεδρος Κων/να Χριστοπούλου (γνώμη χωρίς ψήφο)

Σύμφωνα με την γνώμη αυτή, το Δημόσιο δεν προβάλλει, κατά την επίμαχη διάταξη, δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εκτάσεις, μόνο στις περιπτώσεις που οι ιδιώτες έχουν αποκτήσει, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του νόμου, δικαιώματα κυριότητας σε αυτές. Τούτο προκύπτει από την όλη διατύπωση του αρθ 10 του ως άνω νόμου, το οποίο αναφέρεται σε δικαιώματα κυριότητας επί δασών και δασικών εκτάσεων, αλλά και από το σκοπό του, που είναι η επίλυση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των δασών. Προς τούτο στο άρθρο αυτό καταγράφονται όλες οι περιπτώσεις, διατάξεις νόμων και διοικητικές πράξεις, δυνάμει των οποίων ιδιώτες μπορούν να αποκτήσουν κυριότητα σε δάση και δασικές εκτάσεις. Έτσι και στην περίπτωση του εδ β της περ iii του αρθ 10 του παραπάνω νόμου, για να περιέλθει σε τρίτους δασική έκταση, βάσει συμβιβαστικής πράξης του Ελληνικού Δημοσίου, με πρακτικό του ΝΣΚ, θα πρέπει αντικείμενο του συμβιβασμού, να έχει αποτελέσει η κυριότητα της έκτασης και όχι οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα τρίτων σε αυτήν. Άλλωστε δεν μπορεί ο νομοθέτης να απαίτησε, για τις περιπτώσεις των εδαφίων I και II του ως άνω άρθρου, ως προϋπόθεση εφαρμογής του, κτήση κυριότητας από τους τρίτους, ενώ για την εν λόγω περίπτωση του εδ III του ίδιου άρθρου να αρκέστηκε στην ύπαρξη άλλου, πλην κυριότητας δικαιώματος.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως ήδη εκτέθηκε, με το υπ' αρ. 1721/1970 πρακτικό-γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του ΝΣΚ, που εκδόθηκε κατόπιν σχετικής αιτήσεως, επιλύθηκε συμβιβαστικά η μεταξύ του Δημοσίου, των κληρονόμων Δ.Κ... και της Κοινότητας Ραφήνας Αττικής ένδικη περί νομής διαφορά, η οποία ανέκυψε με την έγερση της από 30-8-1952 αγωγής περί νομής των κληρονόμων Δ.Κ.. κατά του Ελληνικού Δημοσίου, υπέρ του οποίου παρενέβη η Κοινότητα Ραφήνας. Με το ως άνω πρακτικό, το ΝΣΚ γνωμοδότησε υπέρ της συμβιβαστικής επίλυσης της ενδίκου διαφοράς, προκειμένου να εφαρμοστεί η συμβιβαστική πρόταση του τοπογράφου μηχανικού του Υπουργείου Γεωργίας, σύμφωνα με την οποία εκ της

επίδικου εκτάσεως, η έκταση των 86 στρ και 930 μέτρων εξαιρέθηκε της απαλλοτριώσεως υπέρ του Γ Σ (απώτερου δικαιοπαρόχου των αιτούντων). Έτσι το Δημόσιο αποδέχτηκε να περιέλθει η ως άνω εξαιρεθείσα της απαλλοτριώσεως έκταση στους αιτούντες κληρονόμους. Οι τελευταίοι αποδεχόμενοι ανεπιφυλάκτως το ως άνω πρακτικό του Ν.Σ.Κ, παραιτήθηκαν (από το δικόγραφο και το δικαίωμα νομής που είχαν προβάλλει, καθώς και από κάθε άλλη αξίωση τους πηγάζουσα από τη ίδια αιτία. Με τον τρόπο αυτό τερματίστηκε ο εκκρεμής δικαστικός αγώνας.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, με την προαναφερθείσα συμβιβαστική πράξη, το Δημόσιο αναγνώρισε τους αιτούντες, νομείς της επίδικης δασικής έκτασης, αφού η αναγνώριση νομής ήταν το αντικείμενο της διαφοράς, επί της οποίας έγινε ο συμβιβασμός. Είναι δε αυτονόητο ότι το Δημόσιο δεν μπορούσε να αναγνωρίσει στους αιτούντες κληρονόμους δικαίωμα μείζων αυτού, που οι ίδιοι είχαν προβάλλει με την αγωγή τους.

Άλλωστε η αναγνώριση δικαιωμάτων κυριότητας σε τρίτους επί δασικών εκτάσεων δεν θα μπορούσε να γίνει παρά μόνο με κάποιο από τους προβλεπόμενους και περιληφθέντες στο επίμαχο άρθρο νόμιμους τρόπους (δηλ είτε με απόφαση της Επιτροπής που συστάθηκε με το Δ/γμα 17-29/11/1836 «περί ιδιωτικών δασών», είτε με τελεσίδικη απόφαση πολιτικού δικαστηρίου κατ αντιδικία με το Δημόσιο, κλπ).

Ενόψει των προεκτεθέντων, κατά την άποψη αυτή, με την προαναφερθείσα συμβιβαστική πράξη του Ελληνικού Δημοσίου, δεν περιήλθε, κατά την αληθή έννοια της διάταξης, η επίδικη έκταση στους κληρονόμους Δ.Κ, και συνεπώς το Δημόσιο δεν απώλεσε την δυνατότητα να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στην δασική αυτή έκταση.

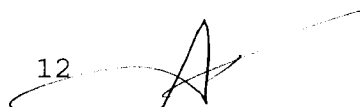
Η δεύτερη γνώμη διατυπώθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Νομικό Σύμβουλο Στέφανο Δέτση(**ψηφοί 2**).

Σύμφωνα με αυτή, κατά τη σαφή και αναμφισβήτητη διατύπωση της διάταξης, του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, οι περιπτώσεις όπου το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητος επί δασικών εκτάσεων διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: Η πρώτη αφορά εκτάσεις που αναγνωρίστηκαν με τους τρόπους και διαδικασίες που εκεί αναφέρονται, η δεύτερη εκτάσεις που παραχωρήθηκαν κατά κυριότητα και η τρίτη αυτές που απλώς περιήλθαν σε τρίτους με τους εκεί αναφερόμενους τρόπους, ένας

εκ των οποίων είναι οι συμβιβαστικές πράξεις με το Ελληνικό Δημόσιο, με πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ο νομοθέτης προφανώς είχε υπόψη του τις συμβιβαστικές αυτές πράξεις, ως η κρινόμενη, με τις οποίες είχε μεν αναγνωρισθεί η κυριότητα του Δημοσίου επί τμημάτων επιδίκων εκτάσεων, πλην αντίστοιχα το Δημόσιο είχε αποδεχθεί ότι επί άλλων τμημάτων των εκτάσεων αυτών δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, διότι οι εκτάσεις αυτές, με τη δική του συναίνεση είχαν περιέλθει, έστω κατά νομή σε τρίτους, οι οποίοι βεβαίως και αν ακόμη συνέτρεχαν όλες οι προϋποθέσεις, δεν μπορούσαν να αναγνωρισθούν κύριοι της έκτασης με πρακτικό του ΝΣΚ, διότι για την αναγνώριση αυτή προβλέπεται άλλη ειδική διαδικασία. Έτσι προς ρύθμιση της ιδιαίτερης αυτής περίπτωσης της τρίτης κατηγορίας, την οποία ο νομοθέτης γνώριζε, προς άρση κάθε αμφισβήτησης, χάριν της ασφάλειας των συναλλαγών και προς αποφυγή ανατροπής πραγματικών καταστάσεων που δημιουργήθηκαν επί 40 χρόνια, συνειδητά χρησιμοποιεί τον ταυτόσημο με τον τεθέντα στα συμβιβαστικά συμβόλαια του παρελθόντος όρο «περιήλθαν», χωρίς να απαιτήσει κυριότητα, σε αντίθεση με τις δύο πρώτες κατηγορίες, όπου χρησιμοποιεί τους όρους « αναγνωρίστηκαν» και « παραχωρήθηκαν κατά κυριότητα», που παραπέμπουν σε κτηθέντα ιδιοκτησιακά δικαιώματα ιδιωτών. Αν η βούληση του νομοθέτη περιελάμβανε και τον όρο της κυριότητας, θα ενέτασσε και την περίπτωση αυτή της τρίτης κατηγορίας στις δύο πρώτες, που προϋποθέτουν και κυριότητα, εν πάση δε περιπτώσει θα γινόταν ρητή μνεία στο νόμο (εκτάσεις που « περιήλθαν κατά κυριότητα»). Άλλωστε ο νόμος ασχολείται μόνον με τις περιπτώσεις που το Δημόσιο δεν προβάλλει δικά του δικαιώματα κυριότητας και δεν ενδιαφέρεται για ιδιοκτησιακά δικαιώματα τρίτων.

Εν τέλει, κατά την αληθή έννοια της ερμηνευόμενης διάταξης, το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητος στα τμήματα εκείνα των δασικών εκτάσεων τα οποία, κατόπιν συμβιβασμού μέσω ΝΣΚ, έχουν περιέλθει, έστω κατά νομή σε τρίτους, όντος αδιάφορου αν στη συμβιβαστική πράξη δεν έχει αναγνωρισθεί και η κυριότητα αυτών.

Εν προκειμένω, στο ως άνω 1721/1970 πρακτικό Ν.Σ.Κ, που είχε γίνει νόμιμα αποδεκτό, μνημονεύεται ότι το «Συμβούλιο εγνωμοδότησε ομοφώνως υπέρ της συμβιβαστικής επιλύσεως της διαφοράς, ούτως ώστε να περιέλθουν εις μεν το Ελληνικόν Δημόσιον κατά κυριότητα..... η υπόλοιπος δε έκτασις εκ στρεμμάτων 86 και μέτρων 930 να περιέλθει εις τους αιτούντας, αναγνωριζομένης υπό των συμβληθησομένων μερών και της γραμμής οριοθετήσεως...» Στο σχετικό δε

υπογραφέν ως άνω αναφερόμενο συμβόλαιο, αφού παρατίθενται λεπτομερώς οι τίτλοι των αιτούντων-εναγόντων και των δικαιοπαρόχων τους, αντιγράφεται ολόκληρο το ως άνω πρακτικό του Ν.Σ.Κ., το περιεχόμενο του οποίου έγινε αμοιβαίως αποδεκτό, σύμφωνα με το οποίο η έκταση αυτή περιέρχεται στους αιτούντες. Κατά τη σαφή έννοια των συμφωνηθέντων, στο Δημόσιο αναγνωρίζεται η πλήρης κυριότητα, νομή και κατοχή του τμήματος της επίδικης έκτασης που περιγράφεται συγκεκριμένα και οριοθετείται, με αντίστοιχη έμμεση αποδοχή εκ μέρους του ότι επί της υπόλοιπης έκτασης των 86,939 στρ που «περιέρχεται» στους αιτούντες, δεν πρόκειται στο εξής να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, είναι δε αδιάφορο αν οι τρίτοι αναγνωρίστηκαν ή όχι κύριοι της έκτασης, αφού αφ' ενός μεν δεν μπορούσε να αναγνωρισθεί κυριότητα επί δασικών εκτάσεων με πρακτικό του ΝΣΚ, αφ' ετέρου δε το κρίσιμο δεν είναι η δική τους κυριότητα, αλλά η βούληση του Δημοσίου περί μη ύπαρξης δικών του δικαιωμάτων, τα οποία άλλωστε αν διατηρούσε, θα διετύπωνε στο συμβόλαιο ρητή επιφύλαξη, οπότε θα ήταν τουλάχιστον αμφίβολο αν οι τρίτοι θα αναγνώριζαν τη δική του κυριότητα επί της υπόλοιπης έκτασης, δεδομένου ότι δε θα είχαν κανένα ουσιαστικό όφελος να συμβιβαστούν και να παραιτηθούν από την αγωγή, λόγω της δυνατότητας του Δημοσίου να διεκδικήσει οποτεδήποτε τα περιελθόντα σε αυτούς.

Συνεπώς κατά την άποψη αυτή, το Δημόσιο, κατ εφαρμογή της διάταξης του αρθ 10 εδ iii περ β' του Ν 3208/2003, στερείται της δυνατότητας να προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στην έκταση που περιήλθε σε τρίτους κατά τον τρόπο αυτό.

Η τρίτη γνώμη (μία ψήφος) διατυπώθηκε από το Νομικό Σύμβουλο Ανδρέα Φυτράκη. Κατ' αυτήν, η δυνατότητα του Δημοσίου να προβάλλει δικαίωμα κυριότητας στην έκταση των ογδόντα έξι χιλιάδων πεντακοσίων (86.500) τμ που περιήλθε στους κληρονόμους του Δ Κ., στην προκειμένη περίπτωση, δεν εξαρτάται από το αν η με το 1781/1979 πρακτικό του Ν.Σ.Κ και το εν συνεχεία αυτού υπ αριθ 2681/1977 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Χαλανδρίου Ε.. Μ... καταρτισθείσα σύμβαση, αποτελούν συμβιβαστική πράξη κατά την έννοια του αρθ 10 εδ iii περ β του Ν 3208/2003, αλλά από την ακριβή και ορθή εκτίμηση του περιεχομένου του ανωτέρω συμβολαίου και τον προσδιορισμό των με το συμβόλαιο αυτό ηθελημένων από τους συμβληθέντες και κυρίως των έκτοτε επελθόντων δι αυτού εννόμων αποτελεσμάτων επί των ιδιοκτησιών, οι οποίες αποτέλεσαν το αντικείμενο της με αυτό συναφθείσας συμβάσεως, λαμβανομένου υπ' όψιν και του ότι η μονοσήμαντη απάντηση της υπαγωγής της συμβάσεως αυτής εις την, ως άνω, διάταξη δεν δικαιολογεί την εμπλοκή του Δημοσίου

σε δικαστικούς αγώνες αμφισβήτησης υπ' αυτού ιδικών του πράξεων γενομένων προ ολοκλήρου τεσσαρακονταετίας, με προφανή κίνδυνο διατάραξης των συναλλαγών οι οποίες στηρίζονται στις πράξεις του και αμφισβήτησης υπό του ιδίου του κύρους και της αξιοπιστίας αυτού και του Ν.Σ.Κ.

Θα πρέπει να γίνει εδώ δεκτό, ότι το ανωτέρω πρακτικό του Ν.Σ.Κ αναλώθηκε εις το συμβιβαστικό συμβόλαιο το οποίο μόνο έκτοτε παράγει, ως υπεγράφη, αξιόλογα, κατά νόμον αποτελέσματα.

Συνεπώς η εκ του πρακτικού αυτού, αυτοτελώς θεωρουμένου, αναζήτηση εννόμων συνεπειών και ερεισμάτων οιωνδήποτε της οιασδήποτε απάντησης στο ερώτημα είναι αλυσιτελής.

Η, ως άνω, εκτίμηση του περιεχομένου του ιδίου συμβολαίου, αναγκαίως θεωρουμένου ως ενιαίου όλου και ο προσδιορισμός των εξ' αυτού συνεπειών προϋποθέτει ορθή ερμηνεία των εις αυτό καταχωρημένων δηλώσεων και ορθή ερμηνεία της με αυτό καταρτισθείσης συμβάσεως ως συνόλου (Α.Κ 173, 200).

Η ερμηνεία αυτή θα προκύψει μετά από έλεγχο, ερμηνεία και αξιολόγηση, εκτός των δικογράφων και των τίτλων ιδιοκτησίας, τους οποίους επικαλούνται οι συμβληθέντες ως λόγους οι οποίοι τους νομιμοποιούν για την υπογραφή του συμβολαίου αυτού, όπως παρατίθενται εις το συμβόλαιο και τους οποίους το Δημόσιο απεδέχθη ως νομίμους.

Χωρίς την ανωτέρω, ελλείπουσα εδώ, προσέγγιση και αξιολόγηση του όλου περιεχομένου του συμβολαίου, η απάντηση στο ερώτημα και ιδιαίτερα στο δεύτερο σκέλος αυτού, δεν δύναται να είναι πλήρης και προσήκουσα.

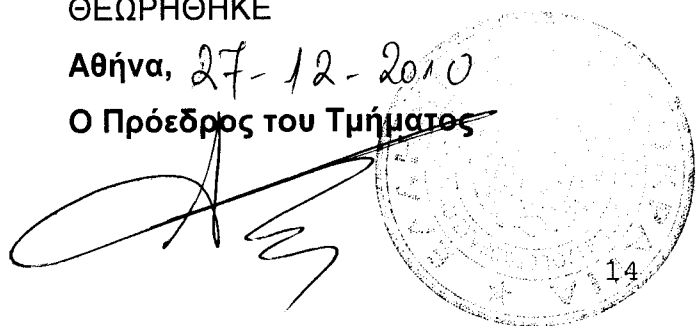
Επειδή, η τελευταία αυτή άποψη είναι η ασθενέστερη εκ των τριών, ο μειοψηφών Σύμβουλος Ανδρέας Φυτράκης, κατ' εφαρμογή της διάταξης του αρθ 7 παρ 3 του ν 3086/2003, προσχωρεί στη δεύτερη και έτσι προκύπτει ισοψηφία των δύο απόψεων (3-3).

Κατόπιν αυτού και λόγω της σοβαρότητας του θέματος, το Τμήμα ομόφωνα παραπέμπει το δεύτερο ως άνω ερώτημα στην Ολομέλεια του Σώματος.

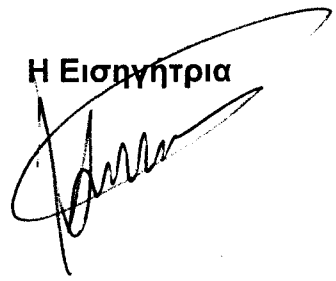
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 27-12-2010

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

Δημήτρης Αναστασόπουλος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Κων/να Χριστοπούλου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.